

Schůzka šéfů baletních souborů

Balet ND Praha 22. 1. 2018 od 11:00

Přítomni: Zdeněk Prokeš (TSČR), Alena Pešková (Divadlo F. X. Šaldy Liberec, balet), Jiří Pokorný (Divadlo J. K. Tyla Plzeň, balet), Lukáš Slavický (Jihočeské divadlo České Budějovice, balet), Robert Balogh (Moravské divadlo Olomouc, balet), Mário Radačovský (Národní divadlo Brno, balet), Margarita Pleškova (Severočeské divadlo opery a baletu Ústí nad Labem, balet), Filip Barankiewicz (Národní divadlo Praha, balet), Martin Rypan (Národní divadlo Praha, balet), Roman Vašek (TSČR, IDU), Milan Němeček (MKČR, ředitel odboru umění, literatury a knihoven)

Omluveni: Lenka Dřimalová (Národní divadlo moravskoslezské Ostrava, balet)

Zahájení

Z. Prokeš uvítal přítomné a připomněl obdobná setkání v minulosti, na která by opět rád navázal. S ohledem na ukončení svého pracovního úvazku v Národním divadle uvedl, že by se v budoucnosti rád věnoval soustavněji lobbingu za zájmy českého baletu.

Taneční sdružení ČR – činnost a kolektivní členství, Nadační fond pro taneční kariéru

Z. Prokeš informoval o činnosti TSČR

Připomněl přípravu Mezinárodní baletní soutěže, která proběhne 6.–9. 12. 2018 v Plzni s tím, že byla zrušena choreografická soutěž a do budoucna se tak bude střídat v dvouletém cyklu interpretační Mezinárodní baletní soutěž a soutěž inscenační. M. Radačovský upozornil, že prosincový termín soutěže není ideální vzhledem k vytíženosti baletních souborů právě v tomto období (obvyklá série Louskáčků apod.). Po diskusi se ale ukázalo, že jiná situování soutěže během roku přinášejí zase další úskalí (na začátku roku se neví, zda bude soutěž podpořena grantu, v květnu a červnu probíhají na konzervatořích maturity a absolventské koncerty, během podzimu se všude připravují premiéry).

Druhou aktivitou TSČR, kterou připomněl Z. Prokeš, je spoluzaložení Nadačního fondu pro taneční kariéru. Krátce představil činnost tohoto fondu a probíhající lobbing za nový systém spoření pro tanečnický. Na toto téma se vedla debata, zda má být navrhovaný spořicí systém pro tanečnický dobrovolný nebo povinný. M. Radačovský by se přikláněl k povinnému spoření, protože tanečnický se dobrovolně nezapojí (argumentoval zkušeností v Nizozemsku). Z. Prokeš a někteří další by připravovali systém jako dobrovolný. Toto bude předmětem dalších debat.

Z. Prokeš dále upozornil, že nadační fond chystá na konec roku 2018 opět sérii benefičních

baletních představení. V létě se už zapojí v Českém Krumlově balet Jihočeského divadla. Zástupci většiny baletních souborů deklarovali vůli se akce zúčastnit (Plzeň, Liberec, Brno, Olomouc, ND Praha). Vzhledem k finanční situaci divadla nevidí zapojení jako reálné šéfka ústeckého baletu M. Pleškova

Z. Prokeš informoval o návrhu na zavedení kolektivního členství v TSCŘ. Výše příspěvku by se patrně odvíjela od velikosti baletního souboru nebo od jeho rozpočtu (patrně by se jednalo ročně o jednotky tisíc, maximálně o částky nepřesahující výrazně deset tisíc korun ročně. Kolektivní členství by znamenalo možnost pro tanečnický členský baletních souborů využívat některých výhod, např. bezplatného nebo zlevněného vstupného na akce Nadačního fondu pro taneční kariéru. Zástupci většiny baletních souborů s myšlenkou, že by se stali kolektivními členy, souhlasili. Skepse je opět v baletu Ústí nad Labem. Je však potřeba toto projednat s vedením divadel a jasně a stručně formulovat, jaké výhody přinese kolektivní členství dotyčnému divadlu, souboru a tanečnickům.

Český tanec v datech

R. Vašek prezentoval některá data z Tanečního výzkumu, který probíhal v roce 2016. Mimo jiné poukázal na výrazně se proměňující národnostní strukturu baletních souborů, na rozpočty divadel s baletním souborem nebo na některá provozní témata.

R. Vašek poděkoval za poskytnutí dat vyplněním obsáhlých dotazníků a upozornil, že získaná data a jejich interpretace se budou objevovat ve studiích, které budou vycházet v rámci edice Český tanec v datech. Studie o českém tanečním vzdělávání a českém baletu už byly publikovány. Studie jsou volně ke stažení z internetových stránek IDU. Viz: <http://www.idu.cz/cs/cesky-tanec-v-datech-edice>

Situace v baletních souborech

Zástupci baletních souborů postupně referovali o situaci ve svých baletech

Pizeň (J. Pokorný). Došlo k nárůstu premiér na čtyři ročně, dvě velké a dvě malé v komorním prostoru Malého divadla. Zvětšil se i počet ročně odehraných baletních představení. Všichni tanečníci byli přeřazeni minimálně do 11. platové třídy.

České Budějovice (L. Slavický). Platy jsou vzhledem k situaci jinde v republice dobré. Došlo k navýšení úvazků baletu na 16 (tedy +1). Balet má jednou za dva roky premiéru na plenérové scéně v Českém Krumlově.

Olomouc (R. Balogh). Roste úroveň souboru a také návštěvnost. Vzhledem k tomu, že všechny umělecké soubory hrají v jediné budově, je nouze o termíny. Balet by byl schopen hrát mnohem častěji, ale nemá kde. Soubor proto často hostuje. Platy tanečníků jsou srovnatelné s platy jiných souborech Moravského divadla. Někdy jsou problémy při vyjednávání o účasti orchestru v baletních inscenacích. v Olomouci bude vybírán nový ředitel.

Brno (M. Radačovský). Je velmi dobrá spolupráce s ředitelem divadla, a tak pro balet platí v rámci divadla férové podmínky. Balet účinkuje jen v minimu operních inscenací (zpravidla ve dvou). Dohoda s orchestrem funguje dobře. Za uplynulých pět let se rapidně zlepšily ekonomické podmínky divadla a samotného baletního souboru, platy šly výrazně nahoru. Přední sólista baletu má dnes i kolem 45 000 Kč měsíčně. Pozitivní ekonomický trend je mimo jiné podmíněn vstřícností zřizovatele. Naopak dotace kraje je zoufale malá a vzhledem ke krajskému dosahu činnosti divadla nedostačující (nedosahuje ani jednoho procenta rozpočtu). Baletní soubor ročně odehraje kolem 85 baletních představení a má kolem 45 tanečníků. M. Radačovský by si výhledově přál nárůst počtu tanečníků na zhruba 55. M. Radačovský informoval, že se objevily názory, že by se Národní divadlo Brno mělo postátnit.

Liberec (A. Pešková). Současné vedení divadla je baletu nakloněno. Balet realizuje ročně dvě velké premiéry a jednu nízkorozpočtovou premiéru, v níž se používají např. věci z fundusu. Problémem je, že se balet musí plánování přizpůsobovat opeře, která pracuje s velkým množstvím hostů. Také v Liberci se zvýšily platy a v současnosti jsou tanečníci v 11. platové třídě. Přetrvává problém, že balet většinou nemá možnost pracovat s orchestrem. To by se mělo mírně zlepšit. Je plánováno, že by měl mít balet k dispozici

orchestr zhruba jednou za tři roky.

ND Praha (M. Rypan). Během rekonstrukce Státní opery se zhoršily příležitosti k uvádění představení. Jsou problémy s provozem a technikou. Baletu ND významně pomohlo sloučení s baletem SOP před několika lety. Rozšíření se ukázalo jako přínosné po mnoha stránkách. Balet má v rámci divadla dobré postavení, a dokonce je zohledněna krátkodobost taneční profese tím, že mají tanečníci v ND vyšší platy než jiní umělci v divadle.

Ústí nad Labem (M. Pleškova). Situace po transformaci na s.r.o. je velmi špatná. Platy jsou v souboru katastrofální, a to i proto, že nemusí vycházet z platových tabulek. Balet uvádí dvě premiéry ročně a zhruba 4-5 baletních představení měsíčně + zájezdy. Ředitel, který je dirigentem, je nakloněný opeře, která má hodně hostů. V baletním souboru je stále více cizinců, ale ti přicházejí jen nakrátko.

Legislativní změny

M. Němeček informoval o legislativních změnách, které se týkají tanečníků. Především od ledna 2018 došlo ke změně katalogu prací, kde se nově odlišuje jen interpretace a jedinečná interpretace. Baletním souborům to dává možnost přeřadit tanečníky do vyšších tříd, a zvýšit jim tak tarifní platy. Tanečníci by tak zpravidla měli být v 11. nebo 12. platové třídě. Jiným problémem je ale (ne)dostatek finančních prostředků na tato navýšení přímo v divadlech. V roce 2017 mělo MKČR snahu řešit tento problém přes podstatné navýšení prostředků v Programu na podporu profesionálních divadel. Nakonec se ale zamýšlené podobě nepodařilo zrealizovat.

M. Němeček se vyjádřil k úvahám o postátnění brněnského a ostravského divadla. Zatím je to rovině úvah. Kdyby se přistoupilo na realizaci, změna by trvala několik let. Nezdá se mu to jako dobrý nápad.

Diskuse se vedla kolem evropské legislativy, podle níž by umělci, kteří se ročně účastní

hostování v zahraničí více jak třicet dnů, měli být placeni s ohledem na platy dané zemi, kde hostují. To by však bylo pro česká divadla ekonomicky značně nevýhodné. Tato problematika se do budoucna musí řešit.

M. Němeček se vyjádřil k prosazovanému spoření pro tanečníky. Apeloval, aby se zástupci tance domluvili, zda budou prosazovat model pro tanečníky dobrovolný nebo povinný. Problémy jsou s nutností danit příjmy ze spoření, pokud jsou využity před odchodem do důchodu. Patrně nepůjde řešit jen přes nařízení vlády, ale přímo změnou zákona. M. Němeček také upozornil, že je potřeba procesu legislativního ukotvení spořicího programu počítat s různými nečekanými změnami a úpravami.

M. Rypan přišel s myšlenkou jakýchsi „uměleckých vizí“ pro tanečníky z třetích zemí. To by usnadnilo proces při zaměstnávání takových tanečníků. Taneční pracovní trh je velmi flexibilní a současná praxe při zaměstnávání cizinců z třetích zemí je pro divadla a jejich baletní soubory velice zdoluhavá a byrokratická. Myšlenka M. Rypana měla mezi přítomnými pozitivní odezvu.

Smlouvy na dobu určitou a jejich řetězení – praxe v baletních souborech

Jako zásadní téma, s nímž se setkávají baletní soubory, je Zákoník práce, který omezuje možnosti řetězení smluv na dobu určitou. Není známo, že by se připravovala změna současného stavu, který umožňuje uzavřít maximálně třikrát po sobě smlouvu na maximálně tři roky. Baletní soubory, respektive divadla tak řeší typy uzavíraných smluv a jejich řetězení kolektivními smlouvami (takto např. v ND Praha, ND Brno, Liberci). V Olomouci jsou obvykle s cizinci uzavírány smlouvy jen na jeden nebo dva roky. Jiná situace je v Ústí nad Labem, kde se naopak nedaří tanečníky souboru udržet delší dobu.

Ve 14:30 Z. Prokeš poděkoval přítomným za účast a jednání uzavřel

Zapsal: RV